

Żegnaj, lato, na rok... Pogoda jeszcze całkiem letnia, ale kalendarz jest nieubłagany... Warto wiedzieć, że 23 września o godzinie 23.20 zaczęła się astronomiczna jesień. Oznacza to, że miniony czwartek miał 12 godzin, a noc – dokładnie tyle samo. Nie było to „ostre przejście” od lata do jesieni. Kalendarzowa jesień rozpoczęła się już 1 września – kiedy rozpoczęliśmy nowy rok szkolny, a poza tym – pogoda za oknem sugeruje, że ta pora roku trwa już od jakiegoś czasu...

Jesień czas na żniwa

Wrzesień – czas zbioru wszelkich plonów, które nam daje nasza ziemia, natura, no i – praca ludzka. Już pola są prawie puste, ale w sadach jeszcze czerwienią się jabłka, a na grządkach wychyla się marchewka.

ŻNIWA

Wieniec dożynkowy, który był różnej wielkości, był uwieńczeniem zebranych plonów. Ten największy i najbardziej okazały przeznaczono zawsze dla starszego, najbogatszego gospodarza, który urządzał u siebie ucztę dla wszystkich żniwiarzy. Skromniejsze zostawały w niedużych gospodarstwach. Okazały wieniec bywał na łokieć wysoki, przystrojony kwiatami, orzechami, jabłkami, a często kukielką pszenną lub figurkami z piernika. Wręczała go zawsze najpracowitsza żniwiarka – a że było to ogromne wyróżnienie, dziewczęta chętnie „uwijały się po polu z wyostrzonym sierpem”. Nazywano ją zazwyczaj „przodownicą”, czasem „postanicą” lub „sternicą”. Na barwny orszak, który podchodził

pod okna gospodarza, czekały dwie uświęcone tradycją niespodzianki. Żniwiarzy oblewano wodą (co miało przyszyć zbiorom zapewnić odpowiednią ilość deszczu), a następnie musieli odśpiewać obrzędową pieśń, np.: „zaścielaj panie stoły i ławy, jedzie do ciebie gość niebawą”. Kiedy rytuałom stawało się zadość, zapraszano wszystkich do domu na huczną zabawę. Przez całą noc tańczono – wierzone bowiem, iż zboże wrośnie tak wysoko, jak skończą tańczący.

Wykopki Później następował czas wykopków. Powtarzano: „Październik u dwora, wykop ziemniaki z pola”. Praca była uciążliwa, ziemniaki kopano motykami. Zawsze jednak można było liczyć na pomoc sąsiadów. Siewy i wykopki kończyły okres prac polowych. Starano się

to zrobić przed 29 września, bo „Święty Michał wszystko z pola pospychał”.

Jesień klimatyczna – to okres roku (następujący po lecie), w którym średnie dobowe temperatury powietrza wahają się pomiędzy 15 a 5 °C. Zasadniczo po jesieni następuje zima, jednak pomiędzy tymi okresami znajduje się klimatyczny etap przejściowy – przedzimie.

Rozwiąż rebus

Uwaga konkurs Pocopotka

Aby właściwie powitać nadchodzącą jesień, która już nam się ukazuje w wielu miejscach, trzeba należycie pożegnać lato.

Rozwińcie swoją wyobraźnię i narysujcie, namalujcie, napiszcie opowiadanie lub wiersz, zróbcie wyklejankę, ulepcie z plasteliny, wytnijcie z papieru, wykonajcie kolaż.

Pożegnanie LATA. Co będzie tematem przewodnim Waszej pracy – zależy tylko i wyłącznie od każdego z Was. Zastanówcie się, co najbardziej lubicie latem i w jaki sposób chcielibyście podziękować tej przepięknej i niezwykle wesołej oraz beztroskiej porze roku. Czekamy na Wasze prace

w redakcji „Kuriera Wileńskiego” (Birbinių g.4a, 02121-30 Vilnius) przez cały miesiąc – do dnia 5 października. Jedynie prace pisemne, czyli opowiadania lub wiersze, możecie przesłać pocztą e-mail na adres Waszej Puculki: **danutakamilewicz@poczta.onet.pl**. Wszyscy pracownicy naszej redakcji i liczni goście, którzy odwiedzają nasze progi, są zawsze zachwyceni Waszymi pracami i bardzo szczęśliwi Waszą obecnością – bo Wasze prace, to cząsteczka każdego z Was! Nagrody już czekają!

Jak rozpoznać

Jesień – w przyrodzie to jedna z czterech podstawowych pór roku w strefie klimatu umiarkowanego – tzn. takiego, w którym akurat mieszkamy. Jesień na naszej półkuli rozpoczyna się, gdy w swojej wędrówce po ekliptyce Słońce przecina niebieski równik i przechodzi na południową półkulę nieba.

Charakterystyczne cechy jesieni:

- umiarkowane temperatury powietrza, które coraz to stają się niższe;
- najczęściej w skali roku występuje opadów atmosferycznych w postaci deszczu i śniegu;
- w świecie roślin i zwierząt następuje okres gromadzenia zapasów przed kolejną zimą;
- na przełomie lata i jesieni część zwierząt przenosi się do cieplejszych stref klimatycznych, tzn. pozostawia swoje rodzinne strony i „ucieka” przed mrozami i brakiem pożywienia do ciepłych krajów;
- liście drzew zmieniają kolor, by w końcu opaść przed

zimą, a najgrubsze części zielone roślin ulegają zdrewnieniu; • rośliny wieloletnie gromadzą substancje zapasowe w korzeniach, a jednoroczne usychają, starając się przedtem różnymi metodami doprowadzić do rozproszenia nasion.

Jesień astronomiczna –

rozpoczyna się w momencie równonocy jesiennej i trwa do momentu przesilenia zimowego, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 23 września a 22 grudnia (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień).

Podczas jesieni astronomicznej dzienna pora dnia jest krótsza od pory nocnej, a ponadto z każdą kolejną dobą dnia ubywa, a nocy przybywa.

Dobierz odpowiednie kredki i pokoloruj rysunek

Tornister pełen uśmiechów

— Co zapakujesz w tornister?
— Książki, zeszyty czyste,
Ołówek, kredki, długopis.
— I na tym kończy się opis?
— Nie! Jeszcze włożę linijkę,
Jeszcze ekierkę i cyrkiel,
Jeszcze drugie śniadanie,
Jeszcze jabłko rumiane.
I jeszcze...
— Co tam jeszcze?
— Jeszcze coś bardzo ważnego:
Mnóstwo wesołych uśmiechów!
Zamiosę je do szkoły,
Żeby się co dzień dzielić
Uśmiechem z kolegami
I z każdym z nauczycieli.
I z panią woźną w szatni,
I z tym kolegą małym,
Co pierwszy raz jest w szkole
I strasznie jest nieśmiały...